

Atlas Leefomgeving in de praktijk

Helmond gezond

18 mei 2017

The background of the slide features a photograph of a modern, multi-story building with a glass facade, partially obscured by lush green trees and foliage. The sky is clear and blue.

1 Aandacht voor de Gezonde stad

2 Wat maakt een Gezonde stad?

3 Gebruik Atlas

Benchmark Gezonde stad

4 Bevindingen

Gezonde stad Helmond

A large, modern park with a giant wooden tree sculpture and red flower-shaped seating. The tree sculpture is made of woven wood and has a canopy of solar panels. In the foreground, several people are sitting on large, red, flower-shaped plastic seats. In the background, there is a large, shallow, circular water feature with a wooden walkway around it. The sky is blue and the trees are green.

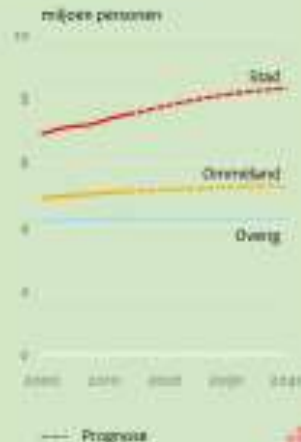
1 Aandacht voor de Gezonde stad

De stad in trek

Wereldwijd trekken mensen naar de stad en dat zal volgens de prognoses van de VN de komende decennia niet veranderen. Bestuurders en onderzoekers spreken inmiddels van een 'urban age': het tijdperk van de stad, waarin sociale en economische activiteiten zich steeds meer concentreren in grote stedelijke agglomeraties. Net als de rest van de samenleving hebben steden te maken met grote problemen, zoals klimaatverandering, milieuvervuiling, uitputting van grondstoffen en sociaaleconomische ongelijkheid. Gezien de progressieve ontwikkeling van steden, moeten oplossingen voor deze problemen deels op de schaal van steden en stedelijke agglomeraties worden gevonden (zie onder meer UNEP 2013).

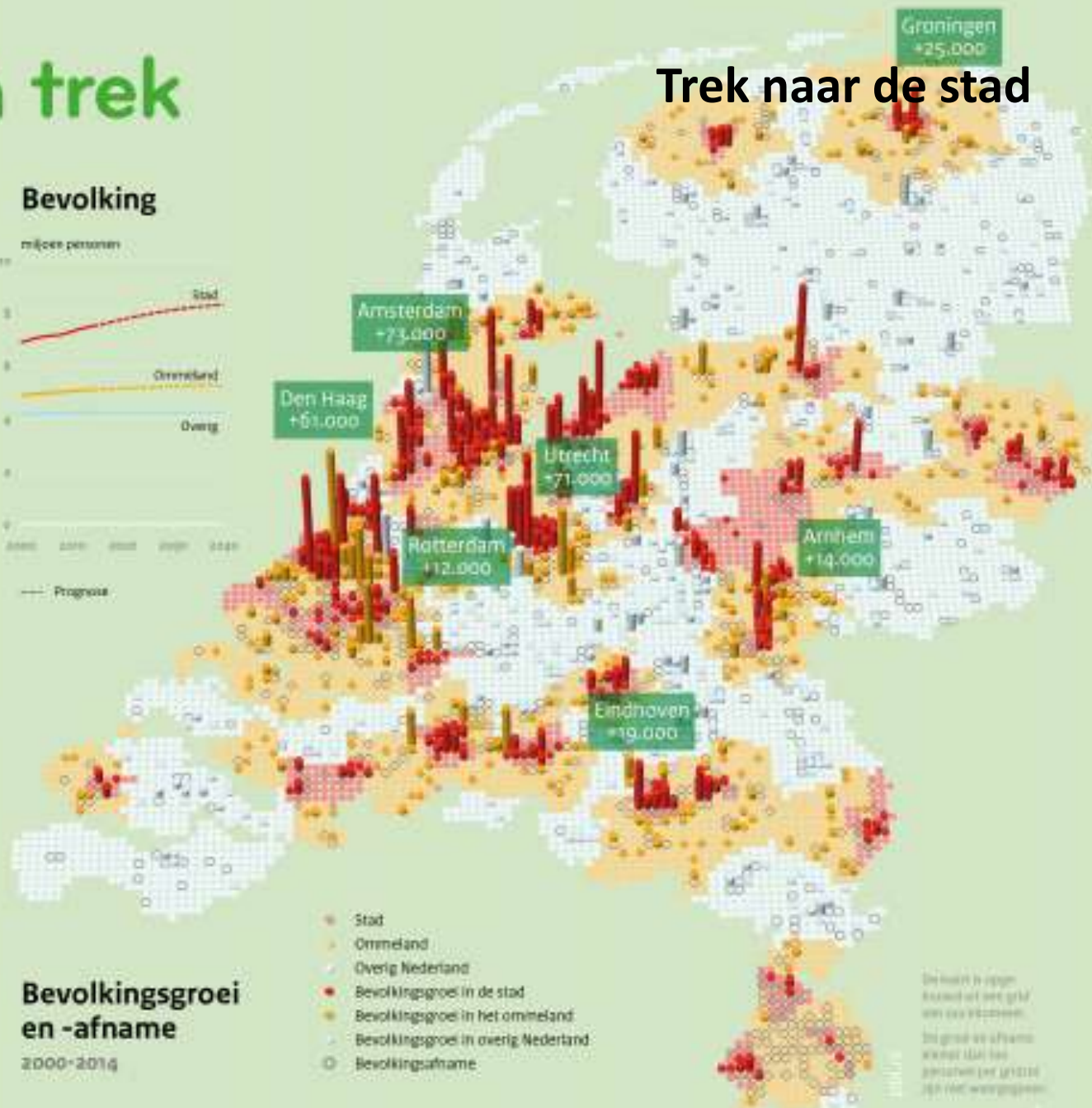
In de Nederlandse steden lijken de zaken relatief goed op orde. Zo is de milieuvervuiling in de afgelopen decennia sterk verminderd. Daarnaast is de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de stad duidelijk verbeterd. Na een periode van teruggang tussen 1960 en 1990 is er nu sprake van een bevolkingstoename in de steden. Ook voor de toekomst voorziet de regionale prognose van CBS/PBL (2013) een sterke concentratie van de bevolkingsgroei in stedelijke gemeenten. Vooral in en rond de grote steden wordt een toename verwacht.

Bevolking

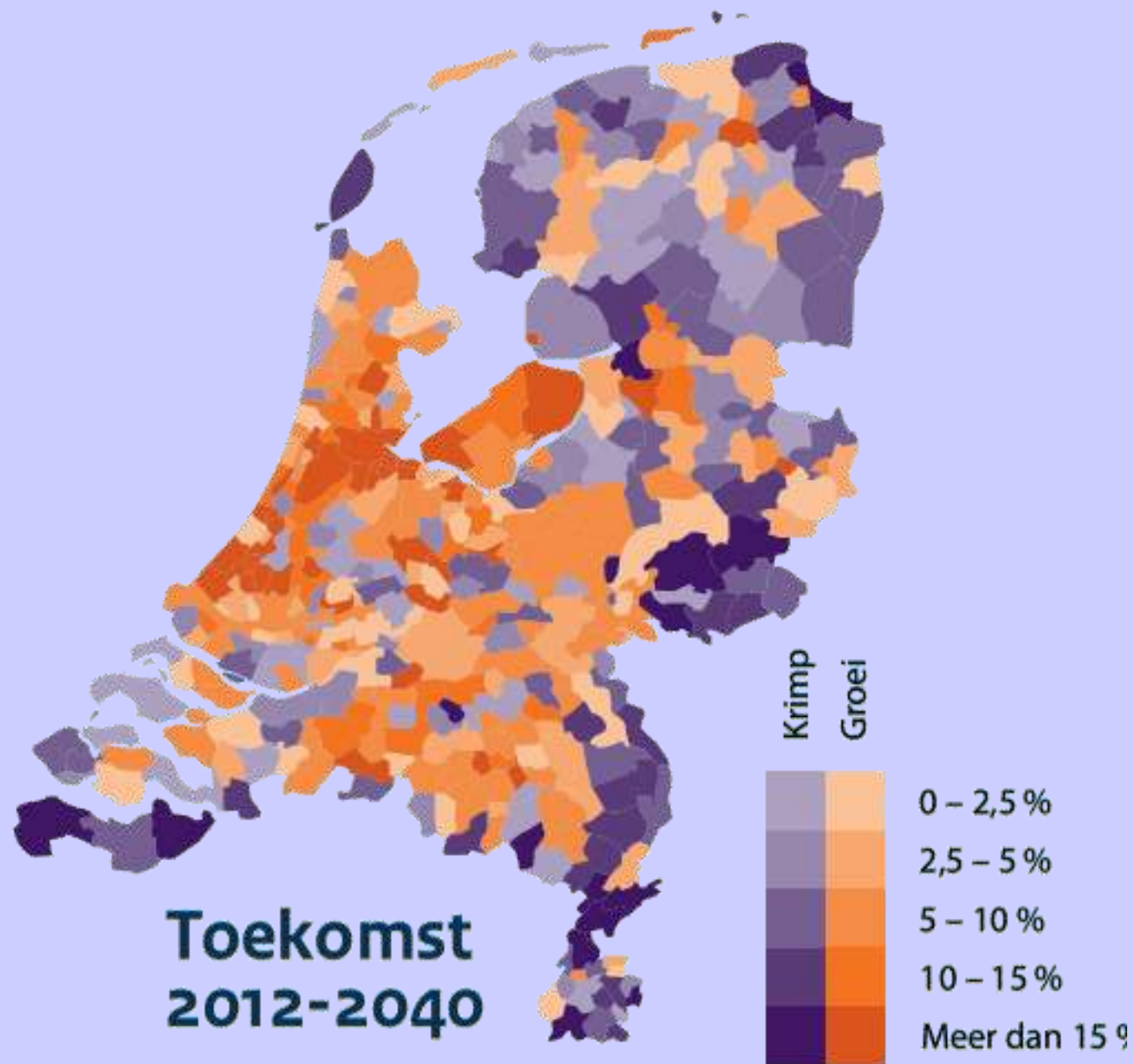

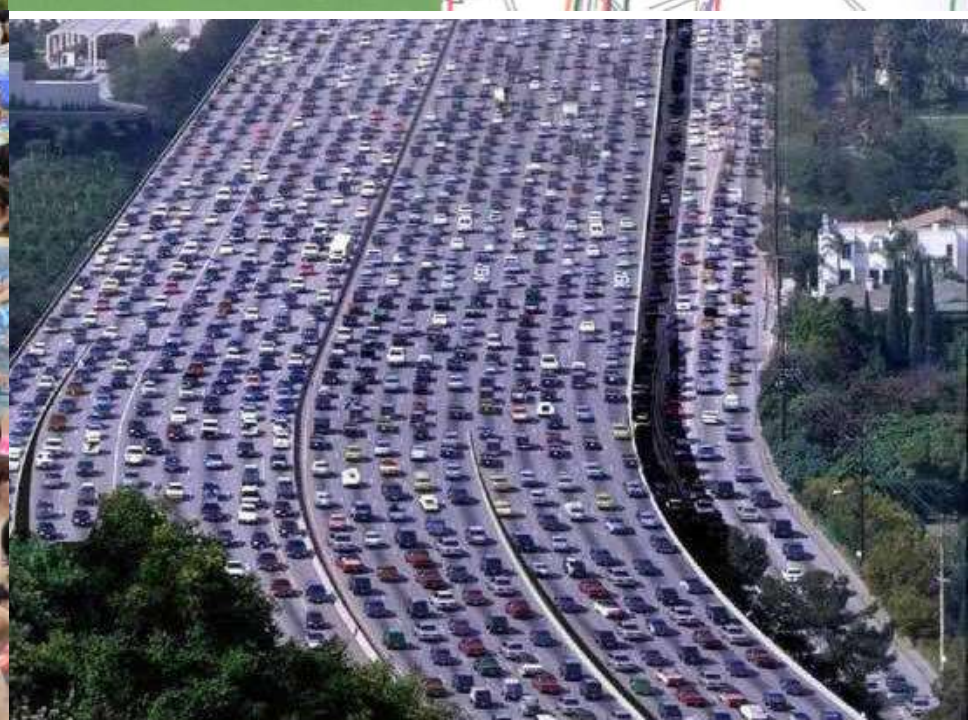
Bevolkingsgroei en -afname

2000-2014

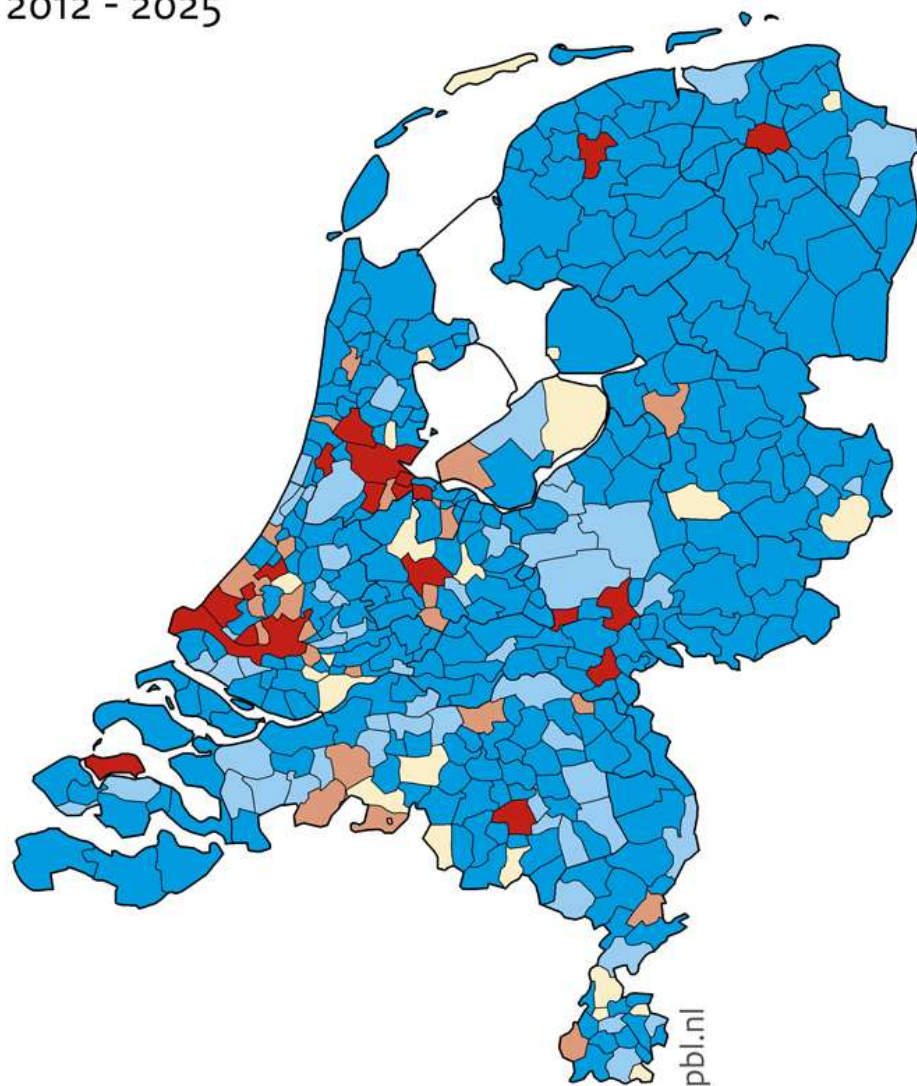
Trek naar de stad

Ontwikkeling aantal inwoners 4 tot 12 jaar per gemeente

2012 - 2025

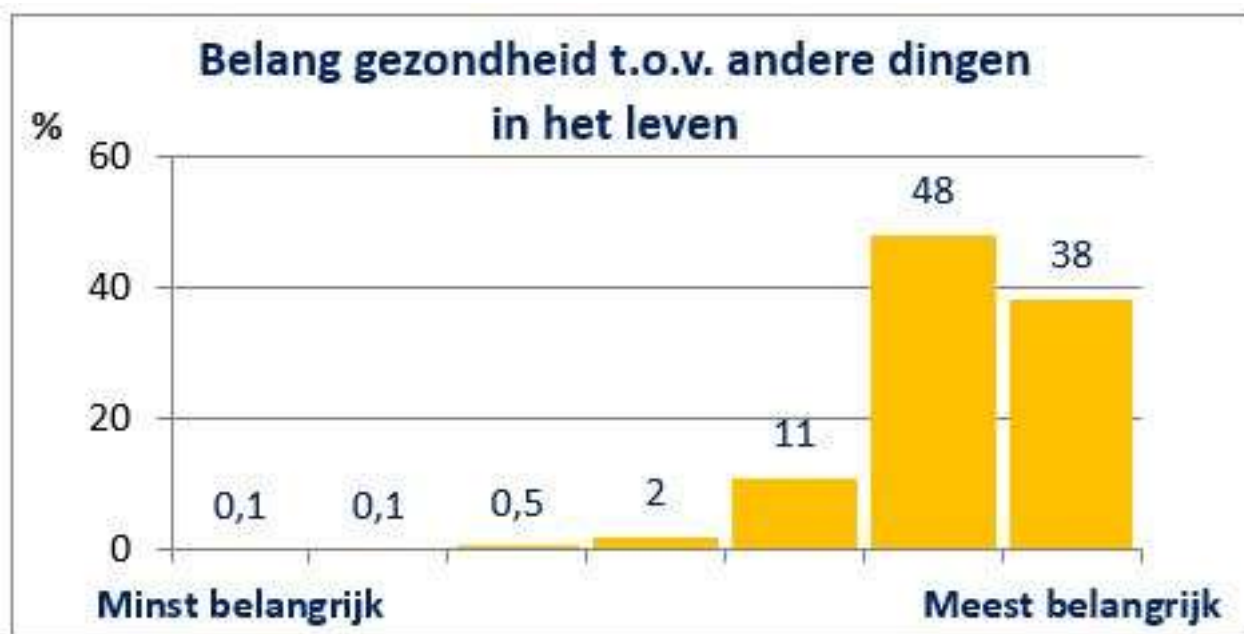
- Sterke krimp (-10% of meer)
- Krimp (-10 tot -2,5%)
- Redelijk stabiel (-2,5 tot 2,5%)
- Groei (2,5 tot 10%)
- Sterke groei (10% of meer)

Bron: PBL/CBS regionale bevolkings-
en huishoudensprognose 2013-2040

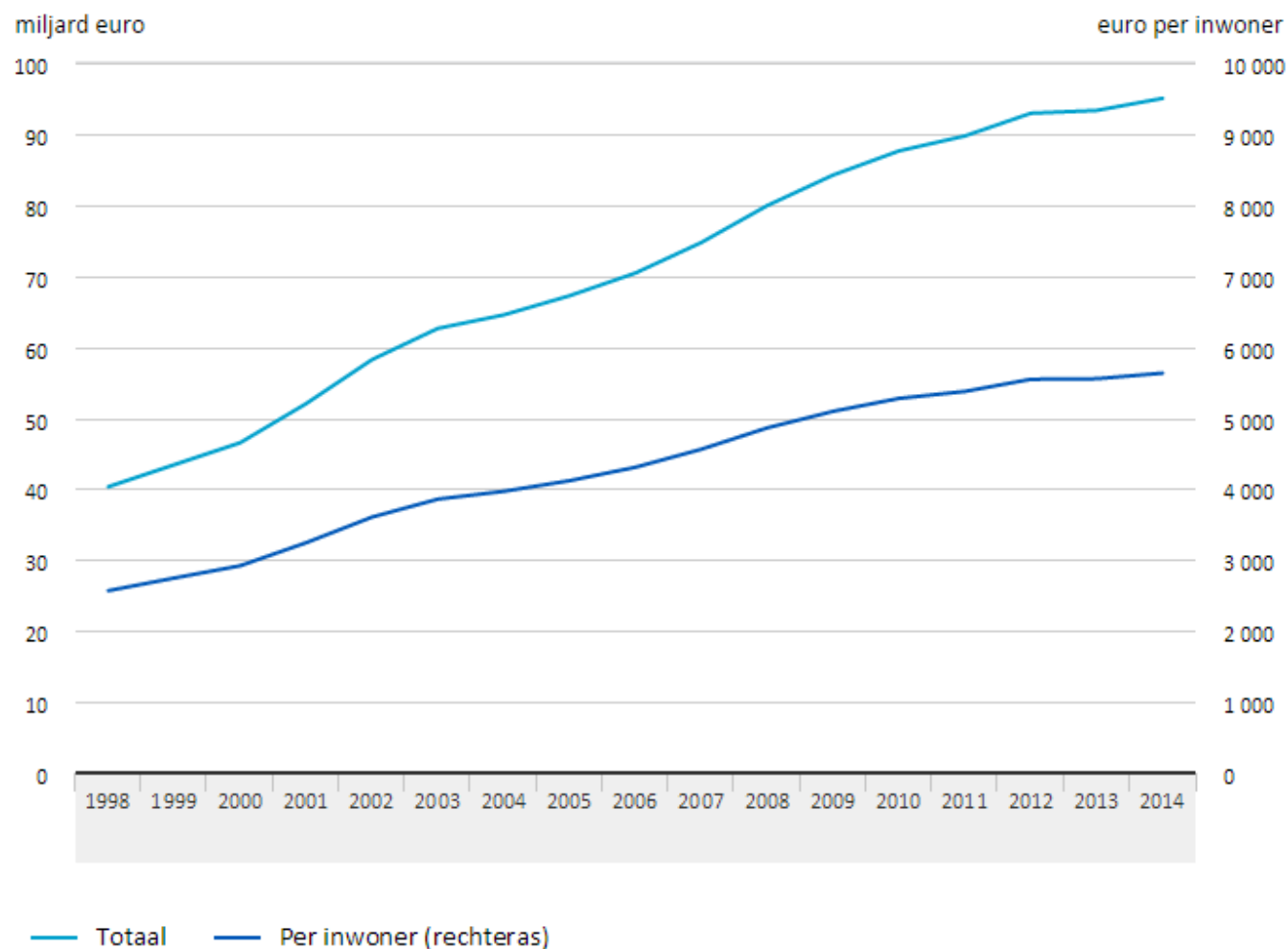
Gezond in het leven

- Gezondheid is (bijna) het belangrijkste in het leven
- Driekwart van de mensen wil de eigen gezondheid verbeteren

Zorgkosten

Uitgaven aan zorg

Overgewicht 2012

per gemeente*, volwassenen van 19 jaar en ouder

Percentage

32,0 - 40,6

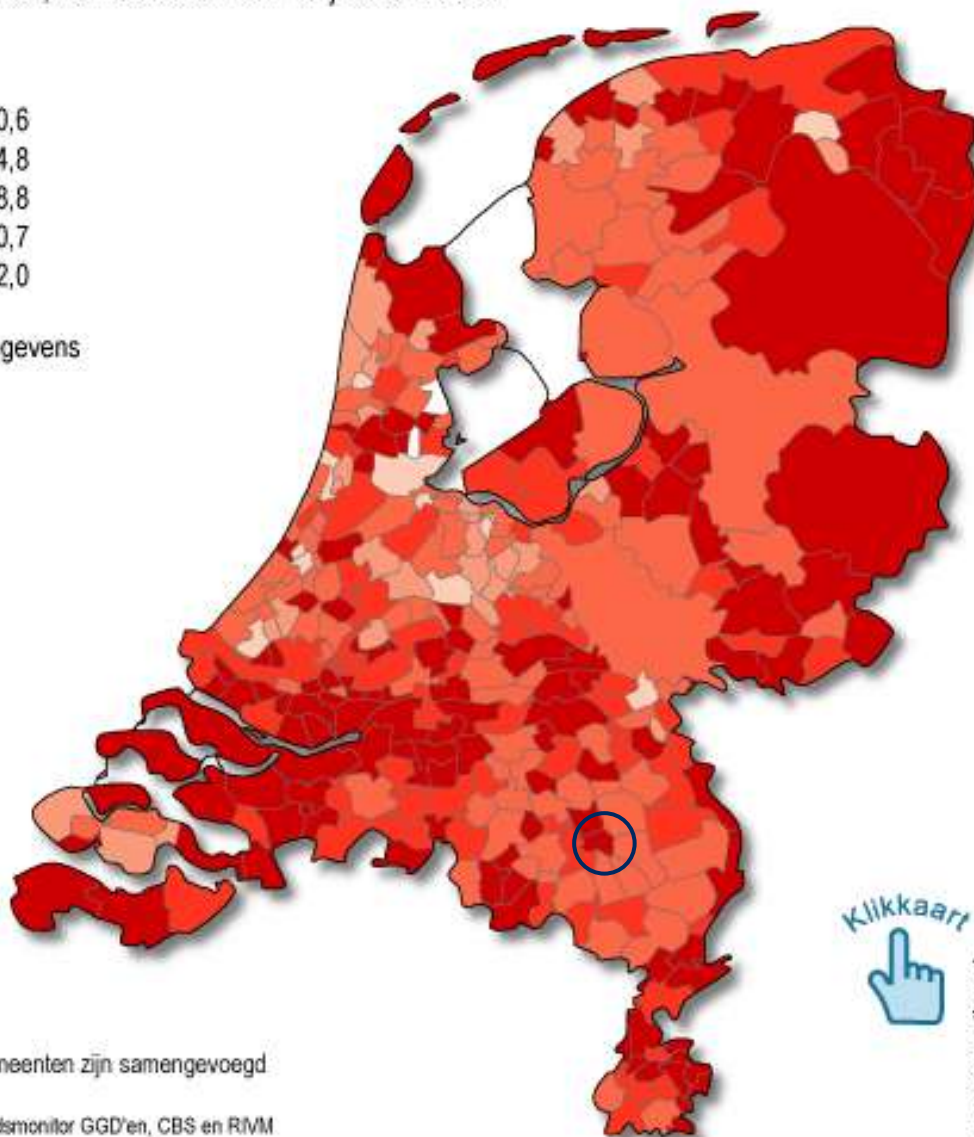
40,6 - 44,8

44,8 - 48,8

48,8 - 50,7

50,7 - 62,0

geen gegevens

Klikkaart

www.zorgatlas.nl

* Een aantal gemeenten zijn samengevoegd

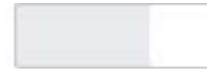
Bron: Gezondheidsmonitor GGD'en, CBS en RIVM

Overgewicht

In Nederland is gemiddeld 48,3% van de volwassenen van 19 jaar en ouder te zwaar

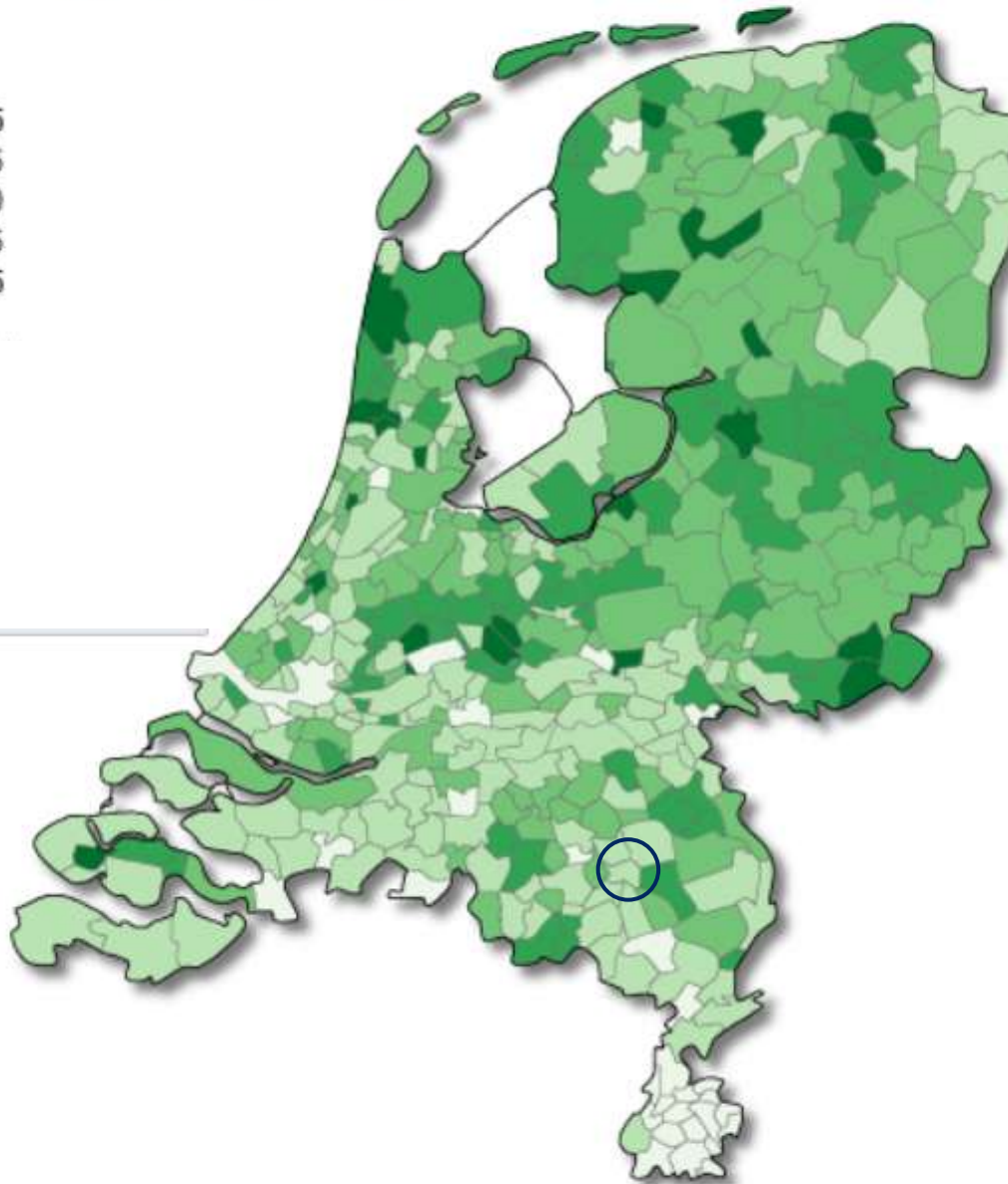
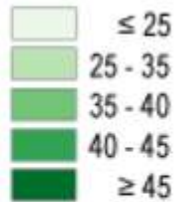
Fietsgebruik 2010-2013

per gemeente, bij afstand van <7,5 km

Fietsgebruik

Percentage

Bron: CBS - Onderzoek Verplaatsingen in Nederland (OVin)

Beweegnorm 2012

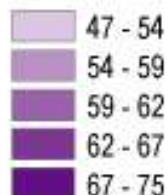
per gemeente*, volwassenen van 19 jaar en ouder

Beweegnorm

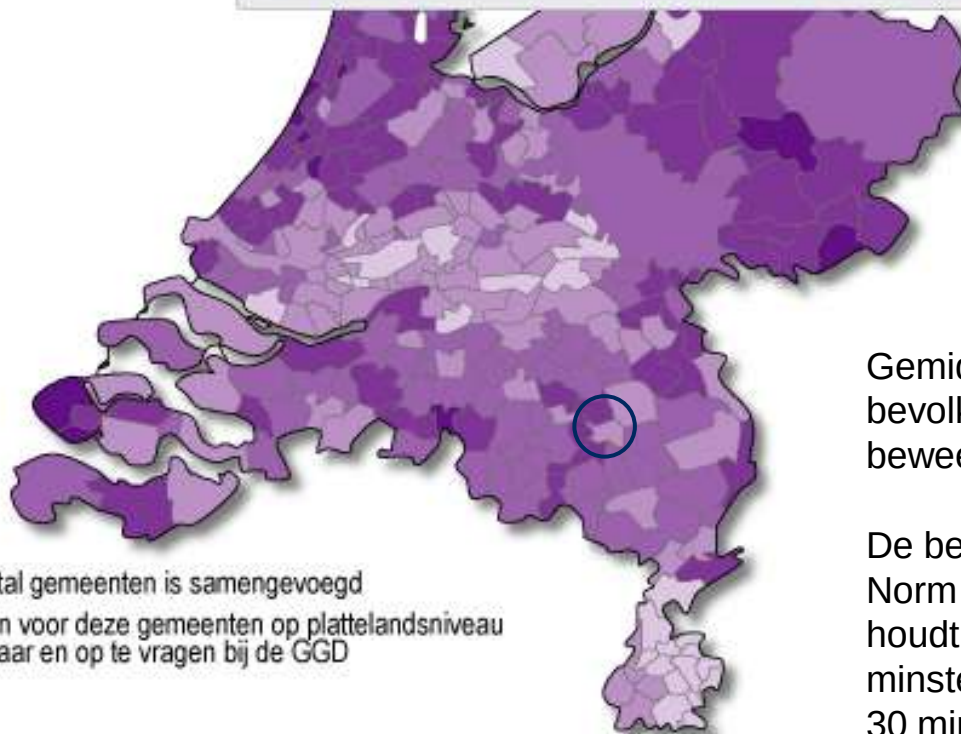
Helmond in perspectief

Percentage

geen gegevens op gemeent

Gemeente: Helmond		
Norm	Percentage gemeente	Percentage GGD-regio
Voldoet aan beweegnorm	56,1	60,3
Voldoet aan fitnorm	21,1	25,3
Voldoet aan combinorm	58,3	62,5
Wekelijkse sporters	46,0	54,3

* Een aantal gemeenten is samengevoegd

** Cijfers zijn voor deze gemeenten op plattelandsniveau beschikbaar en op te vragen bij de GGD

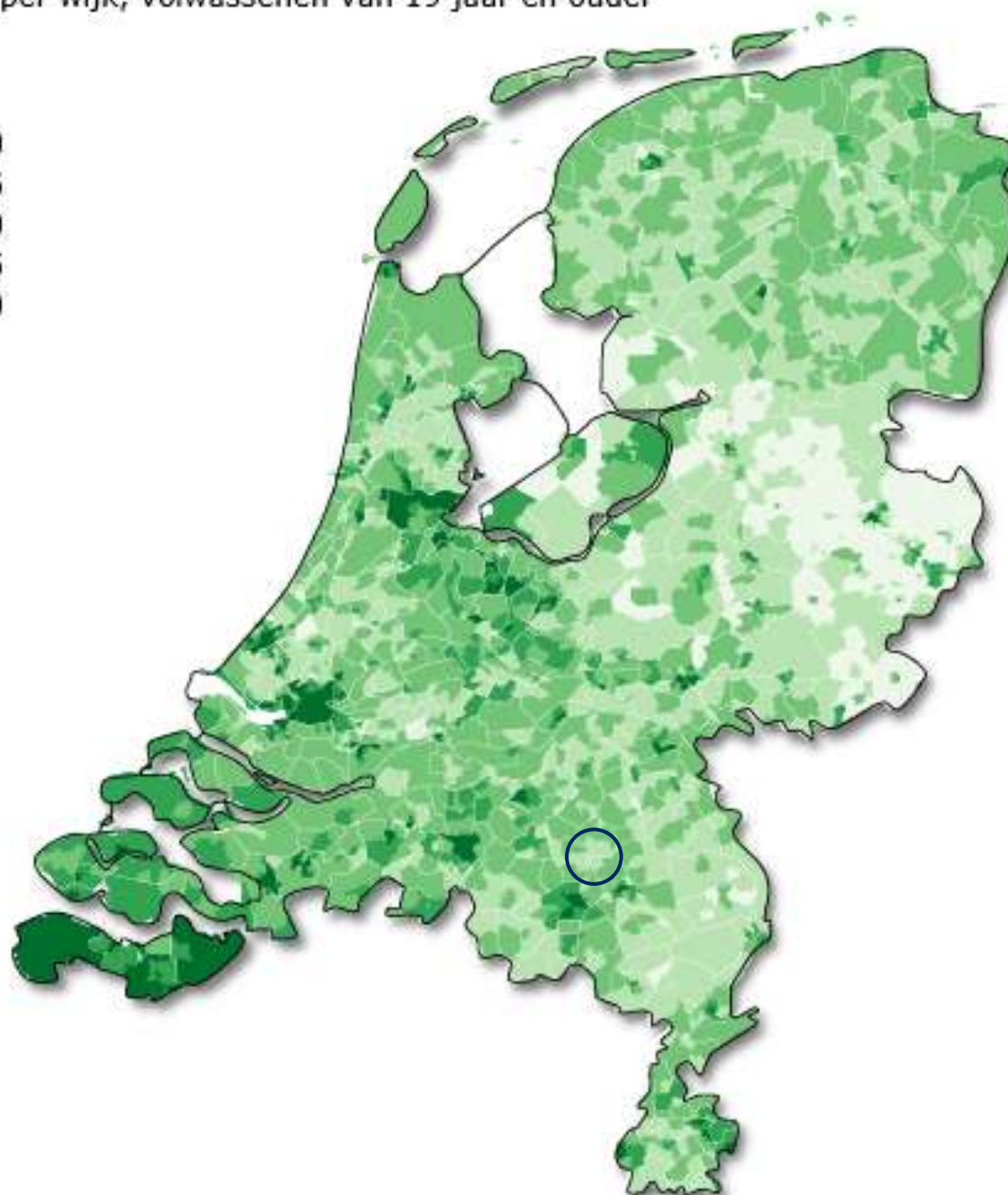
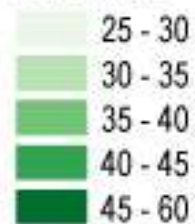
Gemiddeld gezien voldoet 61% van de bevolking van 19 jaar en ouder aan de beweegnorm.

De beweegnorm, of Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) houdt voor volwassenen in dat ten minste vijf dagen per week minimaal 30 minuten per dag matig intensief wordt bewogen.

Eenzaamheid 2012

schattingen per wijk, volwassenen van 19 jaar en ouder

Percentage

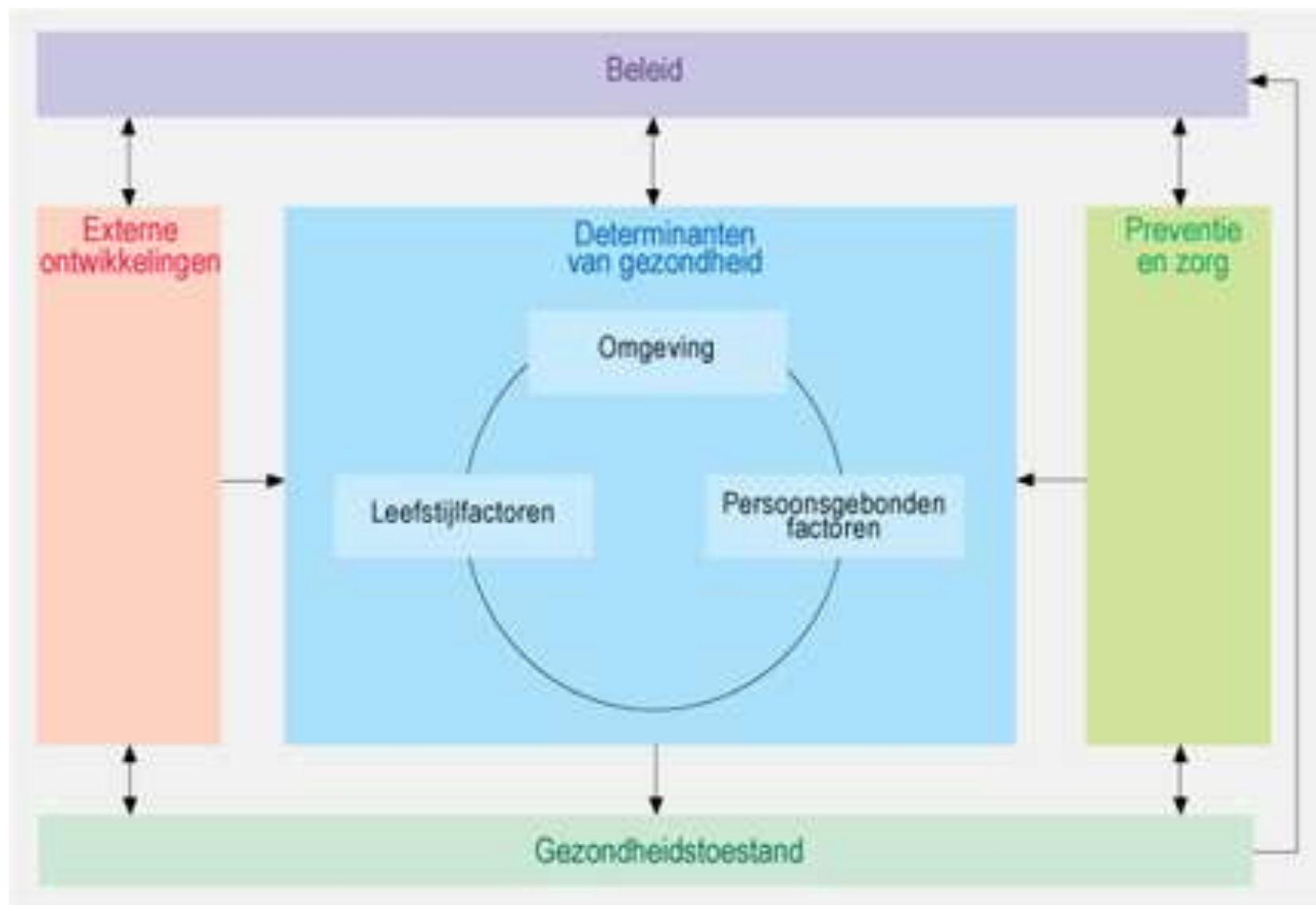

Eenzaamheid

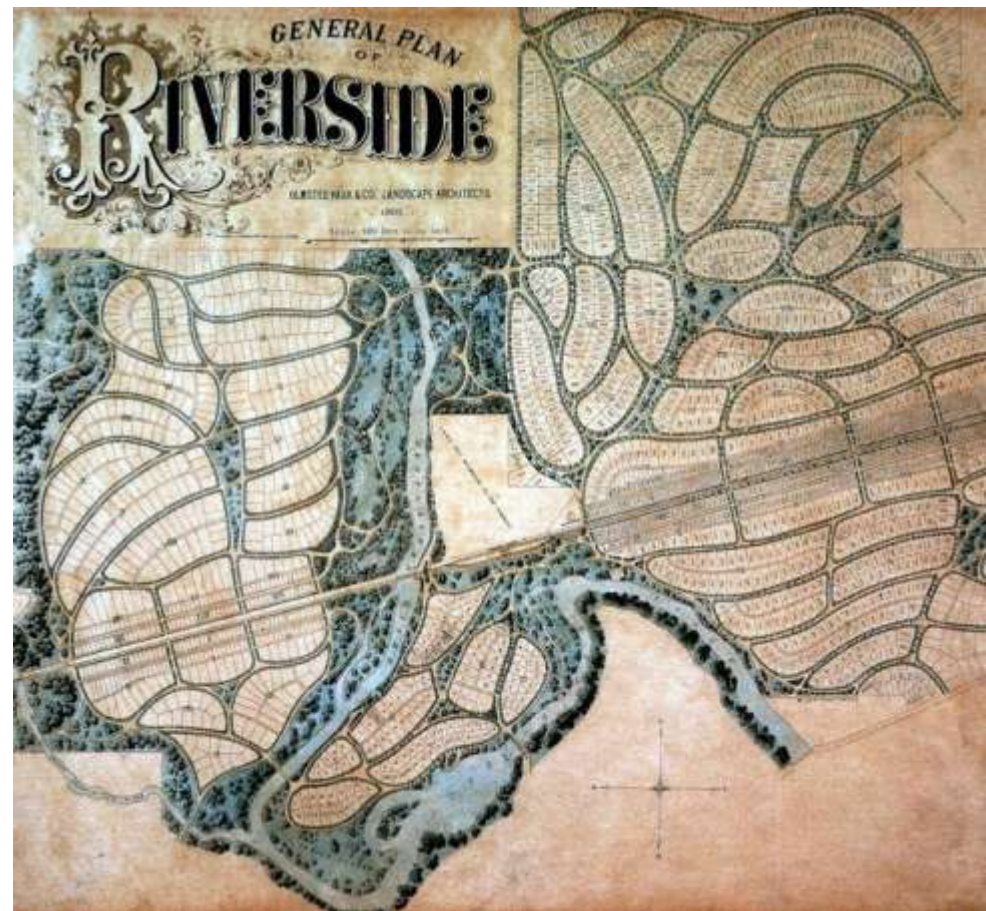
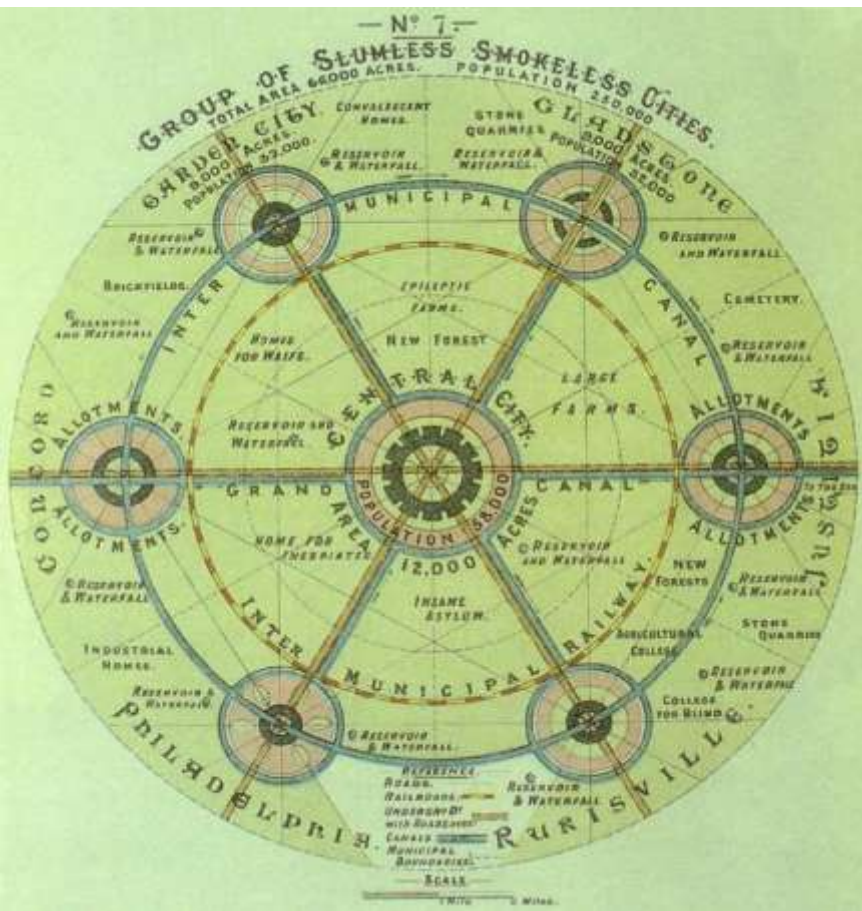
Definitie + Gezondheid

Machteld Huber

*'Gezondheid is het vermogen om
je aan te passen en je eigen regie
te voeren, in het licht van de
sociale, fysieke en emotionele
uitdagingen van het leven'.*

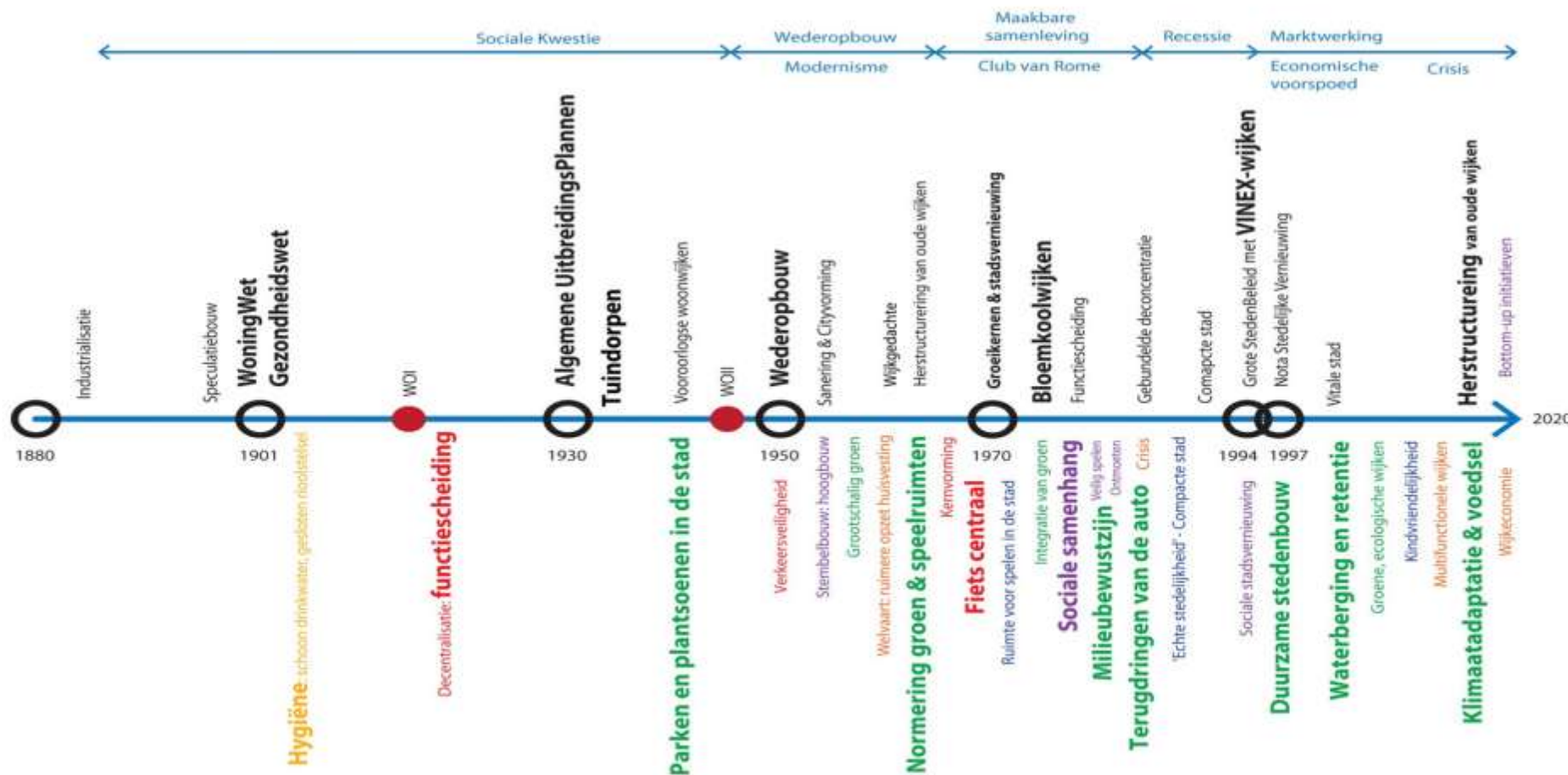

Garden citiesHoward en Olmsted

CIAM- Bijlmermeer

Figuur 1. Sociaal-historische analyse van gezondheidsrelevante maatschappelijke thema's en ruimtelijk ontwerp (Bron: Platform Gezond Ontwerp, 2013)

Doelstelling Omgevingswet

Artikel 1.3 (maatschappelijke doelen van de wet)

Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang:

- a. bereiken en in stand houden van een **veilige en gezonde** fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, en
- b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Stellingen gezondheid

*‘Wie voelt zich gezonder: de inwoner
van de stad of er buiten?’*

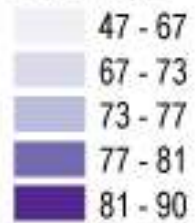
buiten

in de stad

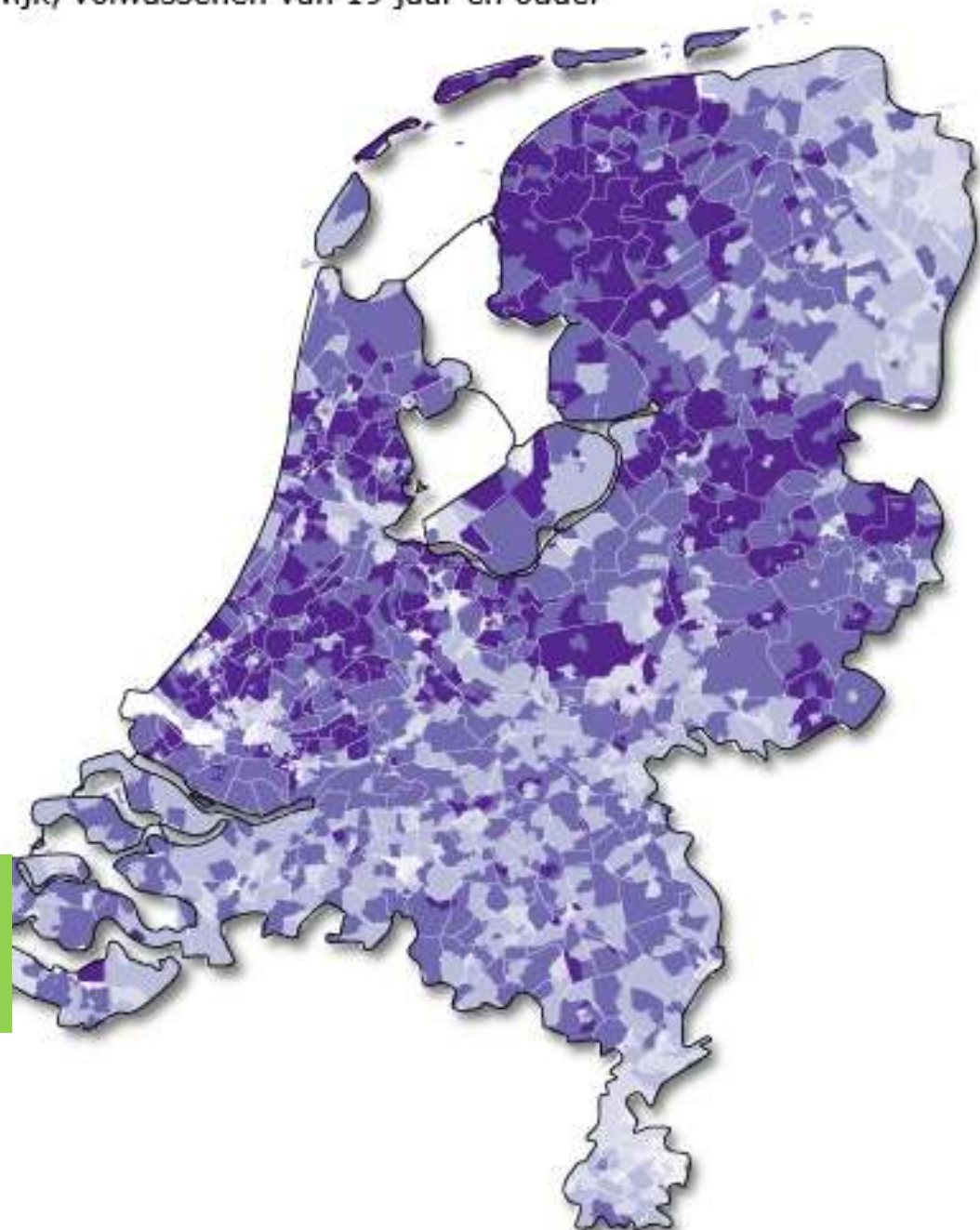
Goed ervaren gezondheid 2012

schattingen per wijk, volwassenen van 19 jaar en ouder

Percentage

buiten

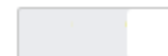
*Jongeren bewegen meer dan
ouderen*

mee eens

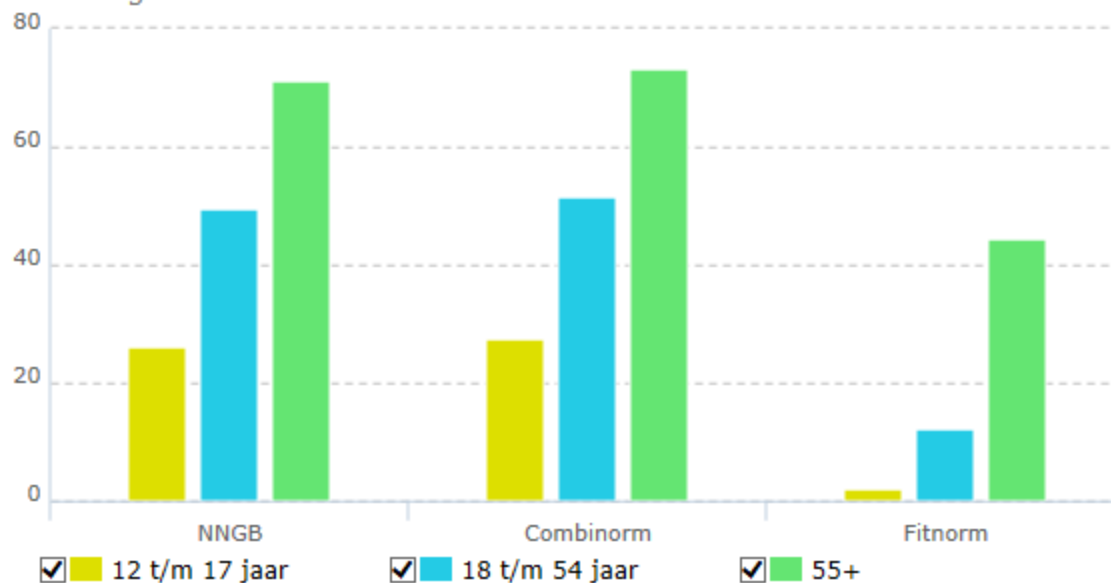
mee oneens

Voldoen aan NNGB, Fitnorm en Combinorm in 2015

Bevolking van 12 jaar en ouder

Percentage

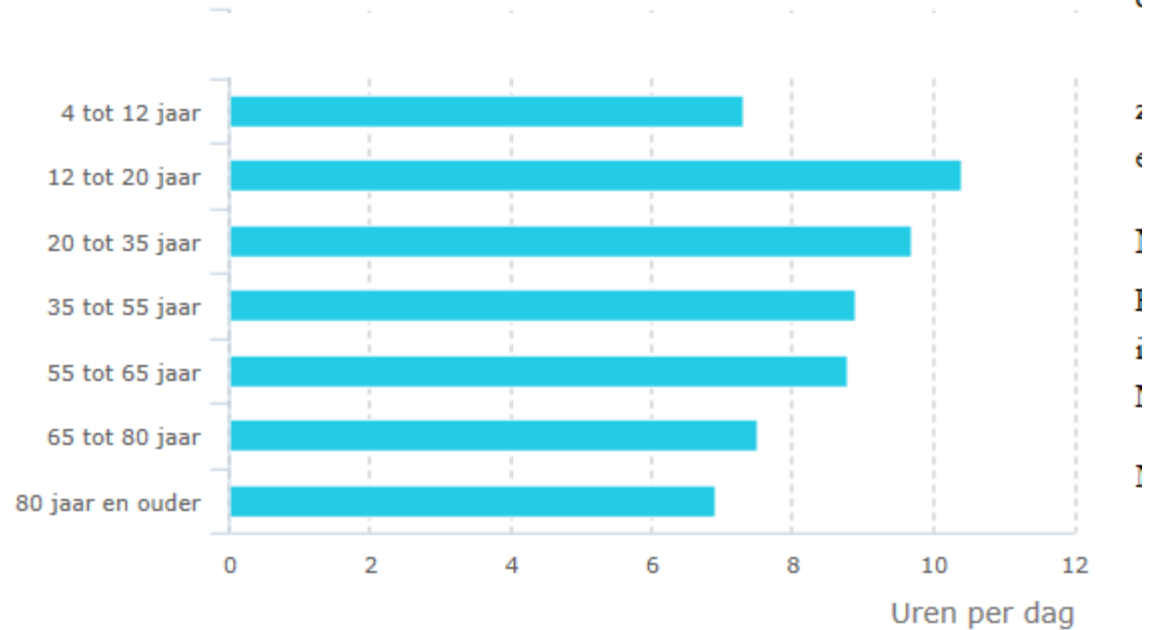

Bron: [Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor, CBS i.s.m. RIVM](#), 2015

mee oneens

Aantal uren zitten, 2015

Bevolking 4 jaar en ouder

Bron: [Leefstijlmonitor](#), RIVM i.s.m. VeiligheidNL en CBS, 2015

mee oneens

*Frankrijk staat in de top 5 van
landen waar je het oudst wordt*

eens

oneens

5.

Frankrijk – 82,6 jaar

Frankrijk heeft een van de laagste obesitascijfers van alle OESO-landen. Dit zou mede de hoge levensverwachting van de Fransen kunnen verklaren.

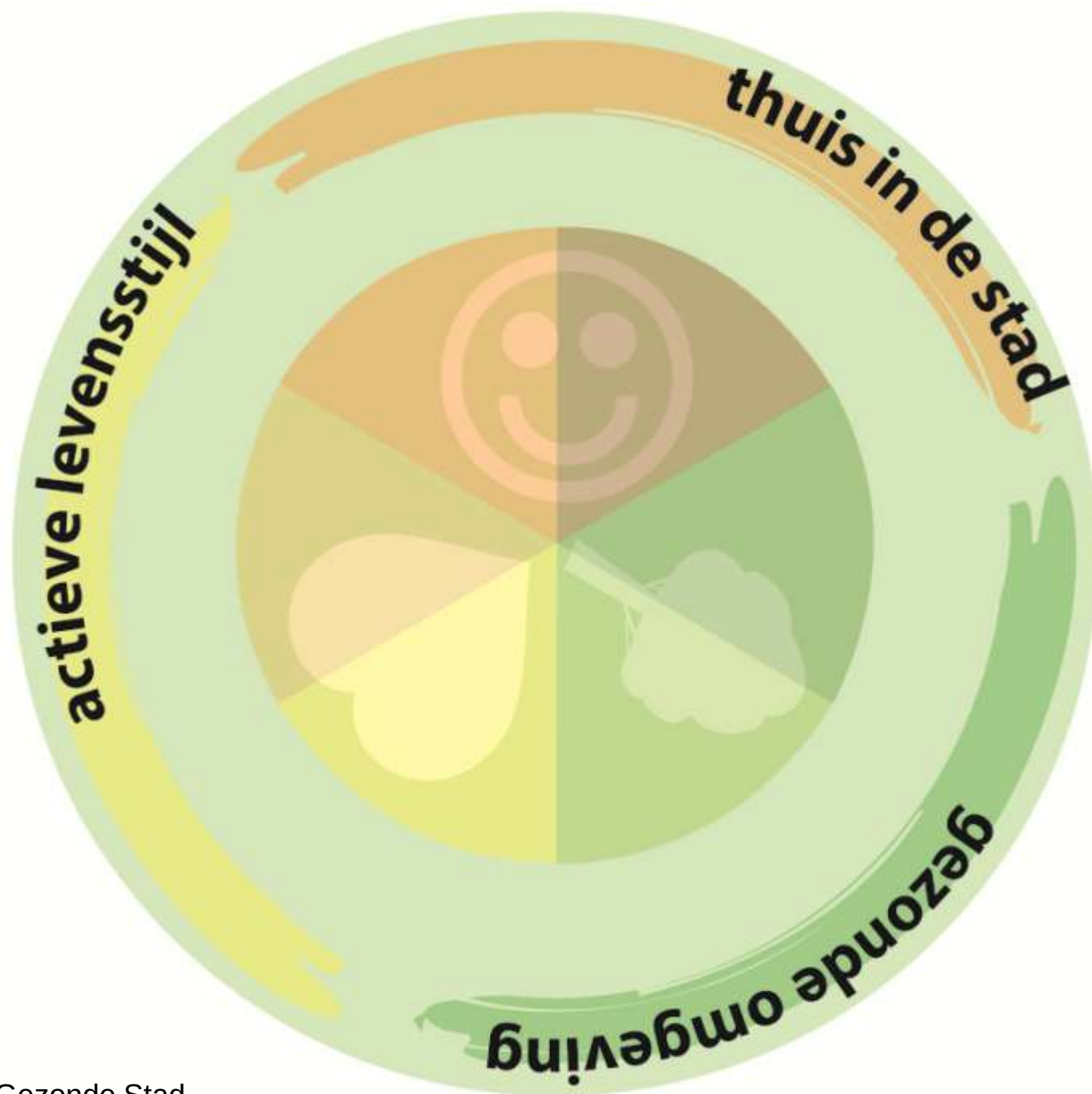
eens

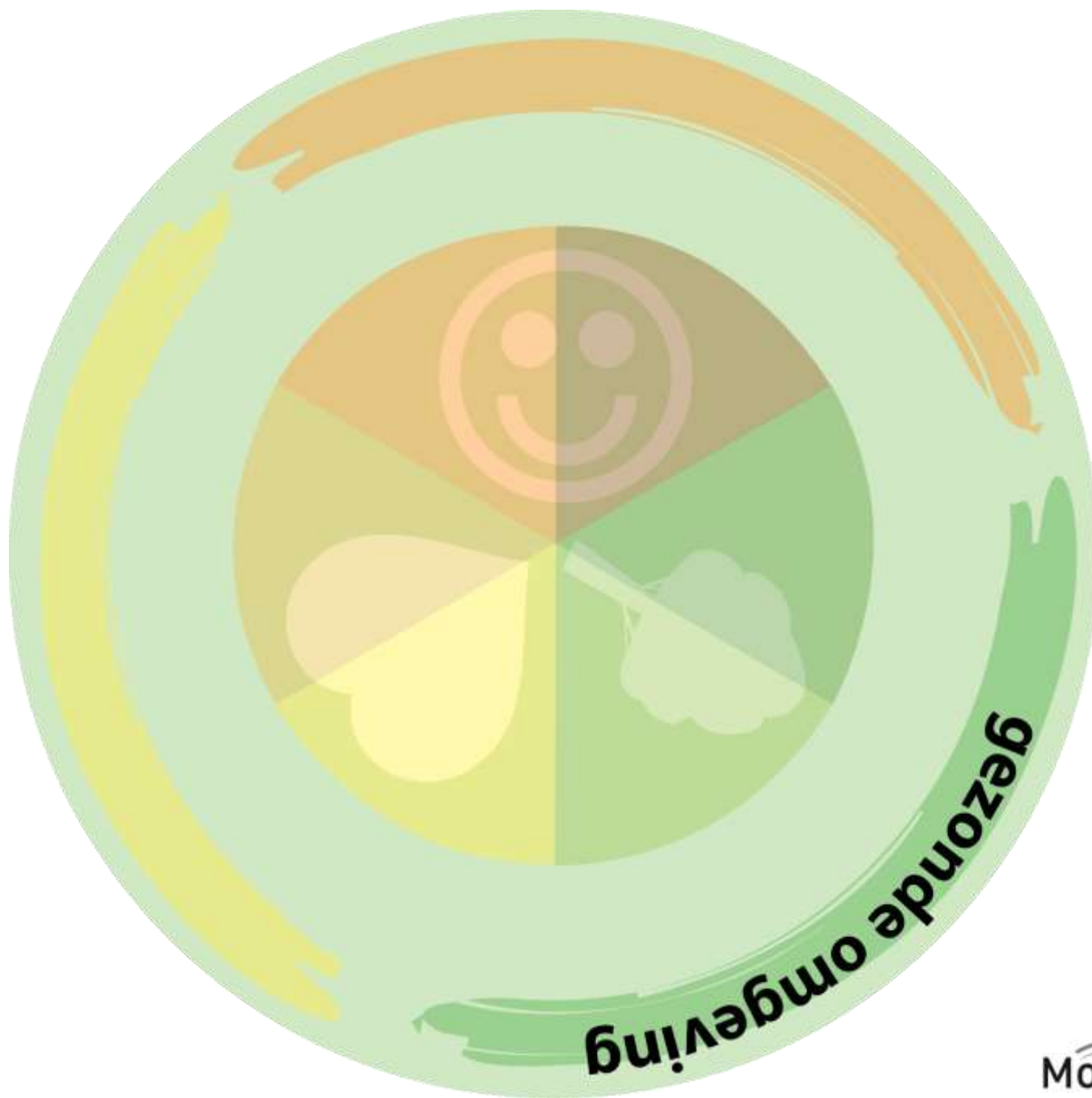

2 Wat maakt een stad een gezonde stad?

**gezonde
stad**

Hoe dodelijk is een hittegolf?

Een hittegolf. Dat betekent voor veel mensen: zon, strand en terras. Maar de hitte is, behalve lekker, ook gevaarlijk. Uitdroging, oververhitting en zelfs de dood liggen op de loer.

Tijdens de hittegolven van 2006 meldde tien tot twintig procent meer mensen zich ziek dan tijdens een normale zomer. Ze lijken slap. Maar eigenlijk zijn die ziekmelders verstandiger dan de doorwerkers. Want het menselijk lichaam heeft het zwaar tijdens een hittegolf.

We raken oververhit

Hoe reageert je lichaam op hoge temperaturen? Allereerst met veel zweten. Dan kan het

Auto's bij de Coentunnel in Amsterdam. © ANP

Milieudefensie: luchtkwaliteit Nederland voldoet niet aan de norm

De luchtkwaliteit in Nederland voldoet niet aan de Europese normen. Op zeker elf plaatsen zit meer stikstofdioxide in de lucht dan het wettelijk toegestane jaargemiddelde van 40 microgram per kubieke meter. Dat is vooral op drukke binnenstedelijke wegen met veel autoverkeer het geval. Dat staat in een rapport

Overstroming: hygiënische maatregelen

LAATST BIJGEWERKT: OKTOBER 2015 | 11.709 X GELEZEN

In dit artikel

Overstroming: hygiënische maatregelen

- Hygiënische maatregelen bij overstroming
- De microbiële vervuiling
- De chemische vervuiling
- De fysische contaminatie
- Te nemen maatregelen

DOSSIER Bij een overstroming komt vervuild water in straten, huizen en tuinen terecht. Welke maatregelen zijn nodig om ziekten of vergiftiging te voorkomen?

De microbiële vervuiling

De microbiële vracht van een rivier neemt toe naarmate ze door meer landbouwgebieden en agglomeraties gestroomd is. Het is niet zeker dat het aantal ziekmakende micro-organismen (pathogenen) per liter beduidend zal toenemen wanneer het

overstromingswater bv. huisvuil van stortplaatsen, de inhoud van septische putten en methopen heeft meegesleurd, vermits ook de watervolumes enorm zijn toegenomen.

Wanneer het water zakt en wegtrekt zullen de meeste micro-organismen door het slib geadsorbeerd en gesedimenteerd worden. Wanneer de bovenvermelde wateren zaden

8

NIEUWS

HET BELANG VAN LUMBERT - WOENSDAG 15 JUNI 2011

Geluidsoverlast doodt jaarlijks 3.000 Europeanen

HASSELT - Elk jaar gaan in Europa meer dan anderhalf miljoen gezonde levensjaren verloren door gezondheidsproblemen ten gevolge van geluidsoverlast. Er sterven jaarlijks zelfs 3.000 Europeanen door aandoeningen die het gevolg zijn van geluidsstress. Dat staat in een rapport van de Onderzoeksraad van de Europese Unie. Het steeds toenemende wegverkeer is de belangrijkste bron van lawaaihinder.

Nu luchtvervuiling is geluidsoverlast de belangrijkste factor met de grootste impact op de gezondheid. Langdurige blootstelling aan lawaai kan leiden tot onder meer slaapproblemen, vermoeidheid, depressie en stress, wat uiteindelijk kan leiden tot een verhoogde bloeddruk en hartfalen.

Uit een studie van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en de Europese Gezondheidsraad blijkt nu dat het lawaai in Europa anderhalf miljoen gezonde levensjaren kost. Overeen 60.000 mensen gaan verloren door hartziekten, 900.000 levensjaren door slaapproblemen, 22.000 jaren door depressie en 100.000 door de frustratie als gevolg van de overlast. "Het wegverkeer alleen al is jaarlijks verantwoordelijk voor het verlies van een miljoen gezonde levensjaren", stelt de studie.

- maar het schijven van steden, vestigingen, of het gebruik van ventilatiesystemen - en zelfs een ziekmaker is. Volgens de Nederlandse onderzoekers overlijden jaarlijks 3.000 Europeanen en 700 Nederlanders door aandoeningen die het gevolg zijn van geluidsoverlast. Dat zijn er meer dan door ongevallen in het verkeer.

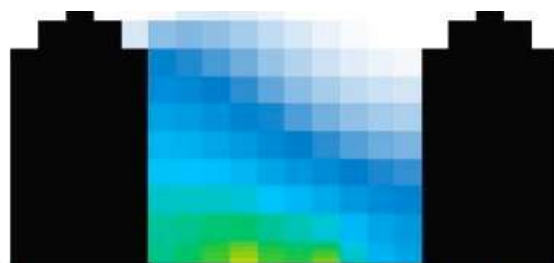
Verkeer
Voor Vlaanderen bestaan zulke cijfers niet. "Maar het Miro-rapport van de Vlaamse overheid schat dat elk jaar in Vlaanderen 6.528 gezonde levensjaren verloren gaan wegens slaapproblemen en hart- en vaatziekten als gevolg van lawaai", stelt Dick Bettekens, ambtenaar van DGGT. "We zouden de geluidshinder sterk kunnen doen dalen door de methode in het verkeer te wijzigen", denkt hij. Andere pogingen om de geluidsoverlast te doen dalen met geluidschermen, binnenschermen, en bomen en planten, zijn door de toegenomen verkeersdruk overigens minder succesvol.

GNW

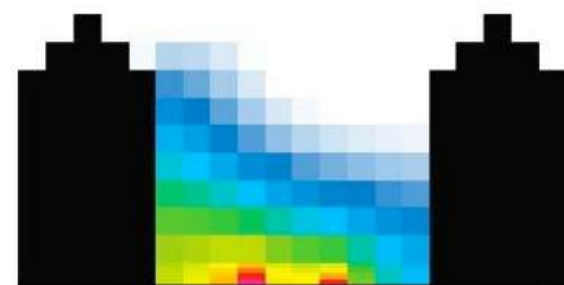
Foto: B&B

Volgens onderzoek van de Wereldgezondheidsorganisatie en de Europese Gezondheidsraad kost geluidsoverlast in Europa elk jaar anderhalf miljoen gezonde levensjaren.

Figuur 13 Resultaat van de berekening zonder bomen in de straat. Elk vakje correspondeert met een rekencel en heeft een afmeting van 2x2x2 m

Figuur 14 Resultaat van de berekening met bomen in de straat.

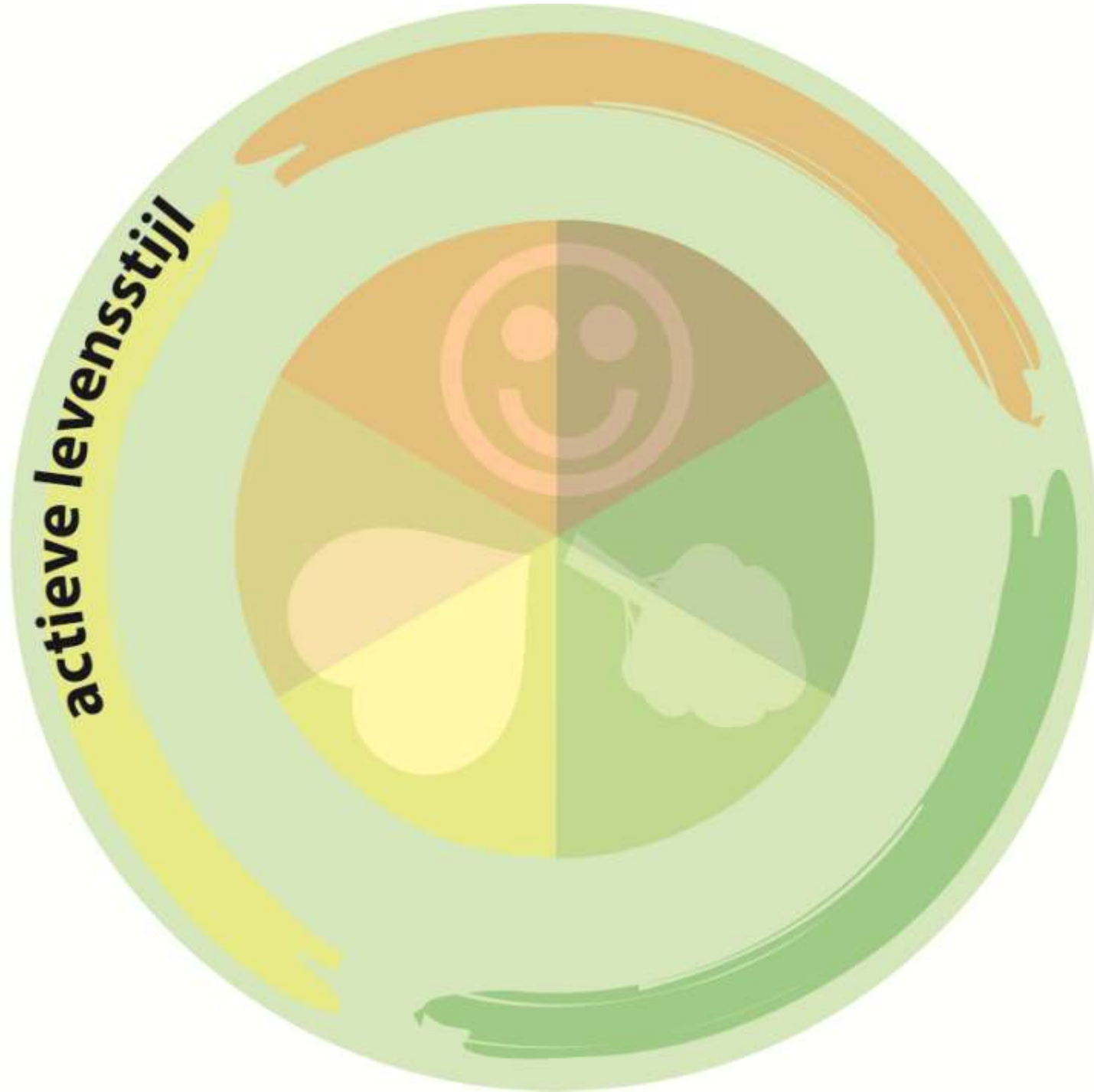

Amsterdam

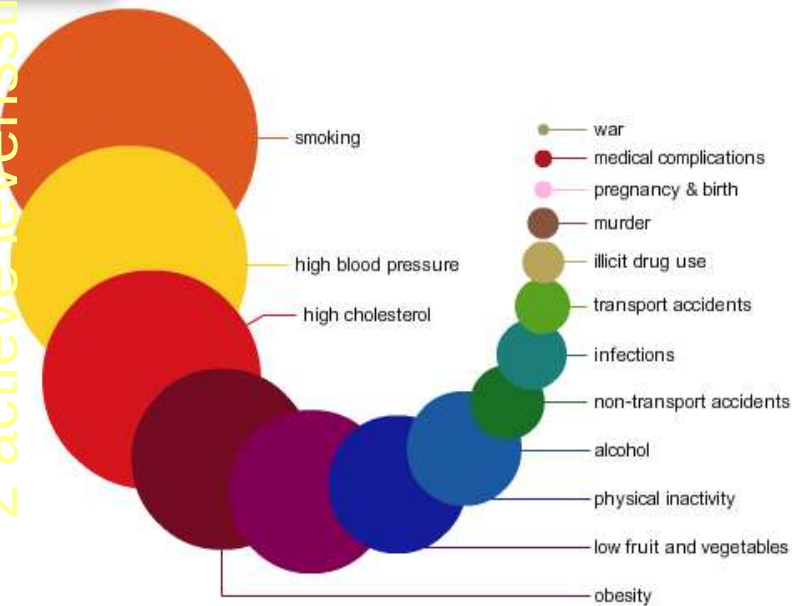
actieve levensstijl

Risks leading to death in perspective

NHS Atlas of Risk

2 actieve levensstijl

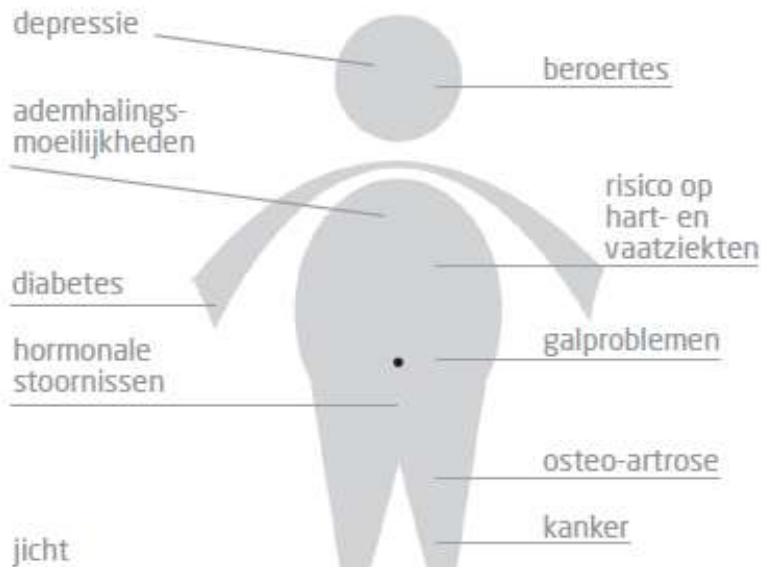
Waar komen Freek en Sadira elkaar tegen?

Stad Het is niet zo dat er tussen rijke en arme stadskinderen een onoverbrugbare kloof loopt. Ertussen groeit een nieuwe groep 'tusseninkinderen'. Eén probleem: ook die kinderen mogen niet meer alleen buiten spelen.

Annemiek Leclaire 26 mei 2016

Gevolgen van obesitas

2 actieve levensstijl

2a actief verplaatsen

Pianotrap Stockholm

Legmeer

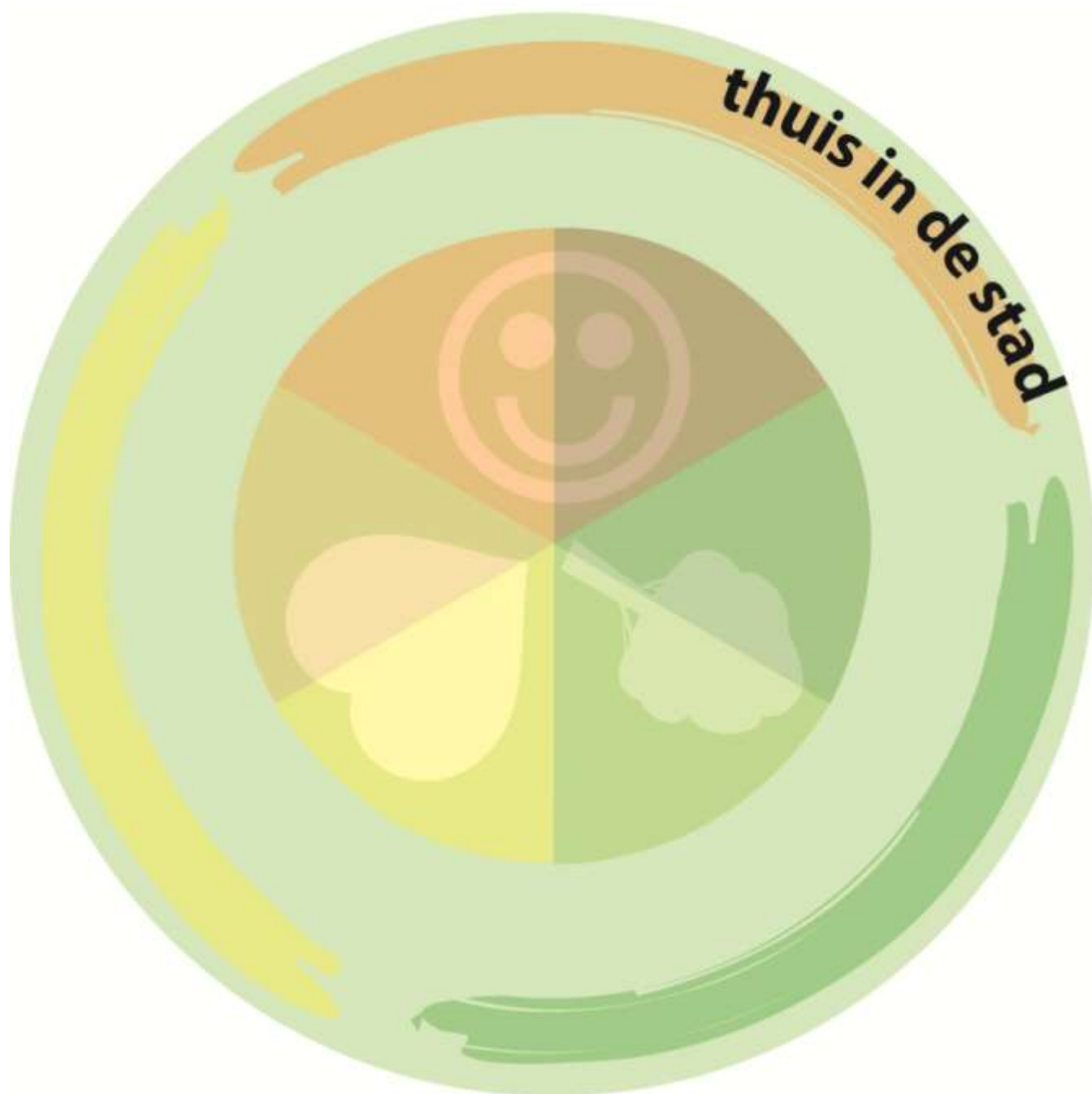

Bilthoven

2b actief recreëren

'Architectuur net zo belangrijk voor geluksgevoel als groene omgeving'

Gepubliceerd op 28 december 2015 10:21
Laatste update: 28 december 2015 10:21

Een groene omgeving is niet per se bepalend voor het geluksgevoel van mensen: mooie gebouwen, een kanaal door de stad of een havenomgeving kunnen net zoveel blijheid opwekken.

Onderzoekers van de universiteit van Warwick vergeleken 1,5 miljoen cijfers die mensen gaven aan hun omgeving, met de gezondheidscijfers van Groot-Brittannië, zo schrijft *Telegraph* maandag.

De delen van het land die hoge cijfers kregen voor hoe mooi, of hoe schilderachtig ze zijn, bestonden voor het grootste gedeelte niet uit parken of bossen. Steden, havengebieden en plekken met architectonische bezienswaardigheden kregen hogere cijfers.

De cijfers voor de omgeving werden vergeleken met gezondheidscijfers: de plekken waar mensen aangaven de stad mooi te vinden, scoorden vaak beter op de gezondheidskaart, dan de groene plekken waar mensen aangaven het

Schoonheid van invloed op gezondheid

De schoonheid van de (gebouwde of natuurlijke) omgeving is van invloed op de gezondheid van de bewoners. Een fraaie omgeving is een betere indicator voor de gezondheid dan de hoeveelheid groen in de omgeving. Dat blijkt uit onderzoek van de Universiteit van Warwick.

De onderzoekers hebben gebruik gemaakt van de enorme dataverzameling van de website 'scenic-or-not', waarin anderhalf miljoen mensen hun waardering hebben gegeven over 270.000 foto's van (stedelijke en natuurlijke) landschappen. Anders dan verwacht worden

Trouw

Home Nieuws Opinie Groen Religie & filosofie Schrijf Foto

Groen is gezond, maar waarom eigenlijk?

Gekty van Lingit - 02/02/12, 17:23

Hoogleraar Agnes van den Berg: 'Alleen kijken naar een plaat of een natuurposter heeft al een stressverlagende uitwerking.' © Jolien Gies

Jarenlang deed Agnes van den Berg onderzoek naar natuurbeleving en de relatie tussen natuur en gezondheid. De omgevingspsychologe zoekt de verklaring voor het heilzame effect van natuur niet langer in de frisse lucht of beweging, maar in de manier waarop wij informatie verwerken.

Het fraaie, vrijstaande witte huis van Agnes van den Berg (44) - net boven Utrecht, ligt rondom in het groen. "Als ik na mijn werk hier de dijk oprij, valt de stress al van me af. Het is gewoon veel leuker om in een natuurlijke omgeving te wonen."

"Natuur heeft zo'n zichzelf herhalende, fractale structuur. Ik begin te denken dat dat de reden is waarom we er zo van tot rust komen"

En ook nog eens goed voor de gezondheid, heeft het onderzoek van de omgevingspsychologe bij het Wageningse kennisinstituut Alterra bewezen.

Bijzonder hoogleraarschap

Haar pionierswerk op het gebied van natuurbeleving en de relatie tussen natuur en gezondheid is per 1 januari beloond met een bijzonder hoogleraarschap in Groningen, aan dezelfde universiteit waar ze in 1999 promoveerde. De nieuwe leerstoel 'Beleving en waardering van natuur en landschap', gefinancierd door het Nationaal Groenfonds, biedt een bescheiden aanstelling - voor één dag in de week, maar toch.

Als hoogleraar kan Van den Berg op zoek naar subsidiegevers voor nieuw onderzoek, en jonge wetenschappers aantrekken om bij haar te promoveren. Zo kan het tot nu toe kleine kringetje van onderzoekers naar natuurbeleving een

Sociaal isolement is erg ongezond

© 5 januari 2016

Bettina van

Sociaal isolement is bijna even dodelijk als roken, en overtuigt rumschoots het risico op voortijdig sterven door overgewicht of gebrek aan lichaamsbeweging. Mensen die eenzaam zijn, sterven eerder omdat zij fysiek ongezond zijn, schrijven onderzoekers van de University of North Carolina deze week in de *Proceedings of the National Academy of Sciences*. Ze baseren zich op de analyse van vier langlopende Amerikaanse studies naar gezondheid en welzijn.

Tot nu toe waren verbanden tussen isolement en een verhoogd merfiterisico hoofdzakelijk

Lang leven
zonder ziekte

Werk heeft meestal een positieve invloed op gezondheid

Gezondheid is goed voor participatie, maar participatie is ook goed voor gezondheid. Een betaalde baan bijvoorbeeld, geeft naast inkomen ook eigenwaarde en zelfvertrouwen, zingeving en structuur [1]. Er zijn bovendien sterke aanwijzingen dat het hebben van werk goed is voor de geestelijke gezondheid van mensen [2]. Deze positieve gezondheidseffecten lijken ook op te gaan voor het hervatten van betaald werk: dit leidt vaak tot minder beperkingen en een beter sociaal functioneren [3 - 4]. Soortgelijke effecten zijn in meer onderzoeken gevonden [5 - 7].

Naar school gaan heeft meestal een positief effect op gezondheid

We kunnen dit verhaal over het positieve verband tussen gezondheid en werk eenvoudig verbreden naar onderwijsdeelname en vrijwilligerswerk. Zo heeft dagelijks naar school gaan - en de daarmee samenhangende sociale, persoonlijke en cognitieve ontwikkeling - voor de meeste kinderen positieve gezondheidseffecten. Betere schoolprestaties leiden uiteindelijk tot een hoger opleidingsniveau. Dit geeft ook later in het leven betere kansen op gezondheid. Zo nemen kinderen een deel van de positieve gezondheidseffecten de rest van hun leven mee [8 - 9].

Positieve gezondheidseffecten door andere vormen van participatie

Er zijn aanwijzingen dat actief meedoen aan de maatschappij (via bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of lidmaatschap van een vereniging) voor ouderen positieve gezondheidseffecten oplevert. Hoewel het nog te vroeg is voor harde uitspraken, komt dit waarschijnlijk deels doordat vrijwilligerswerk mensen meer regie over het eigen leven geeft, het sociale netwerk vergroot en een gevoel van voldoening geeft [10 - 12].

3a Thuis in de Stad

Grachtengordel Amsterdam

Catharijnesingel Utrecht

Identiteit Markthal Rotterdam

Ouderenhangplek Kopenhagen

3b Betrokkenheid

Pavel Residence Amsterdam, Bureau OeverZaai

Binnenstedelijke verdichting in Utrecht

Spoorbaan Arnhem

Expo Milan 2015

A photograph of a park area featuring outdoor exercise equipment. In the foreground, there is a blue and white leg press machine and a blue and white elliptical machine. To the right, a paved path leads into the distance, where two elderly people are walking; one is pushing a red shopping cart. The background is filled with lush green trees and a multi-story residential building. A white banner with red text is overlaid at the bottom.

Mijn gezonde stad

*Ik vind vooral een gezonde
leefomgeving (milieu) belangrijk*

mee eens

mee oneens

*Bij ruimtelijke plannen betrekken we
altijd bewoners VOORAF*

mee eens

mee oneens

A photograph of a modern urban street. On the left, a multi-story brick building with large windows and a black metal fence runs along the sidewalk. A paved sidewalk with a brick border and some low-lying plants runs alongside the building. A person is walking away from the camera on the sidewalk. To the right, several bicycles are parked, including a blue one with a black bag. In the background, more modern buildings and trees are visible under an overcast sky.

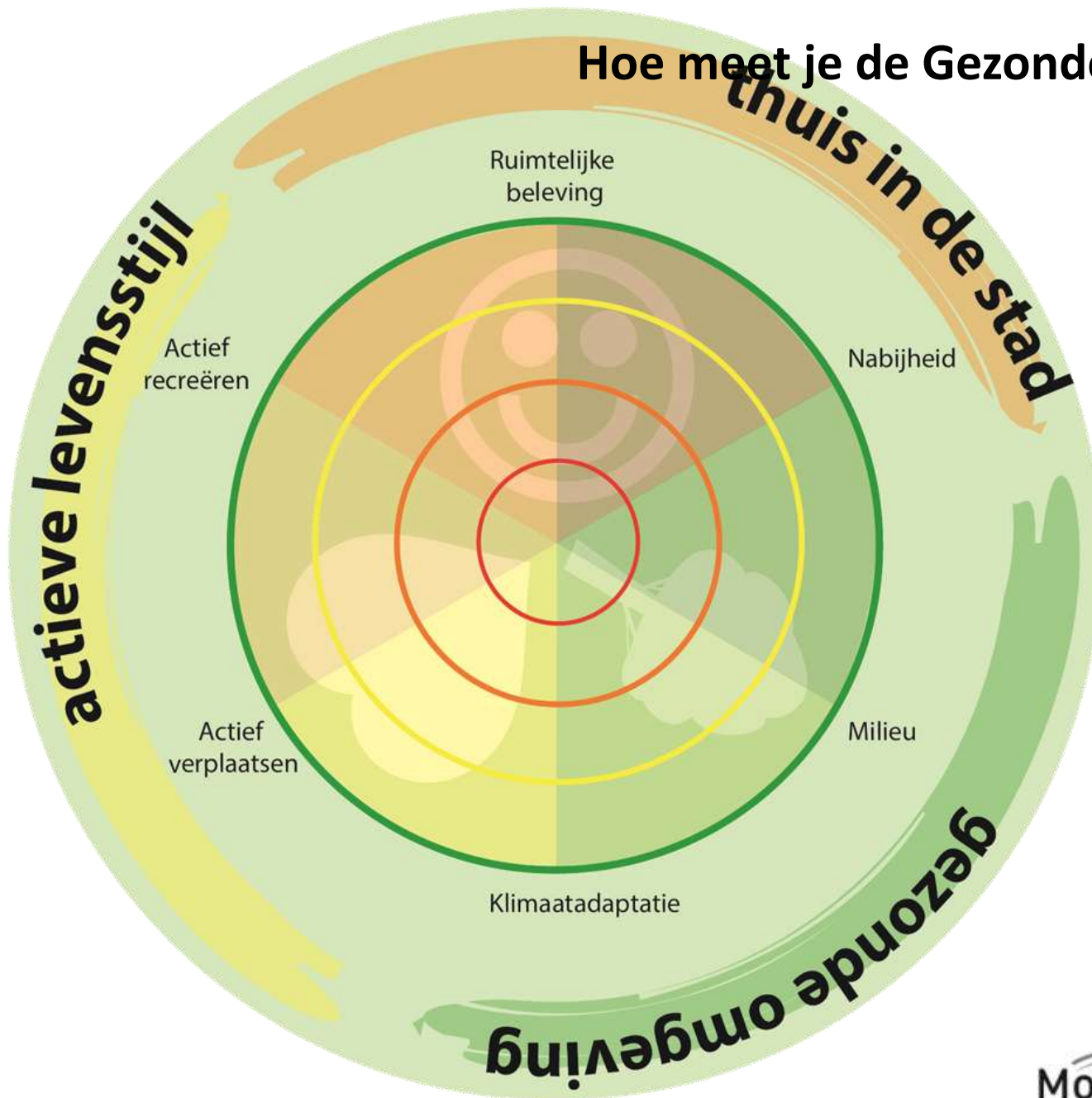
3 Benchmark

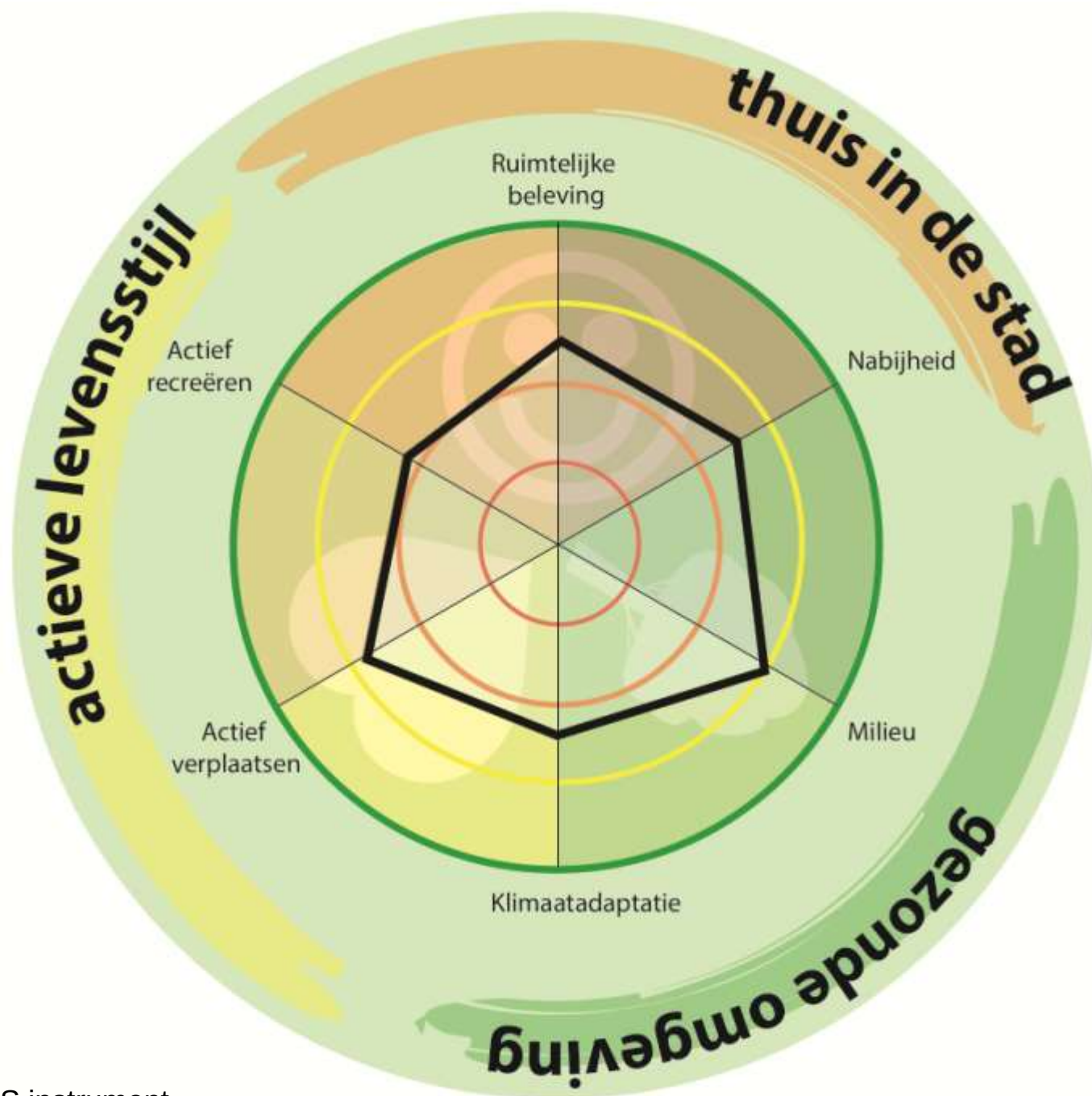
gezonde stad

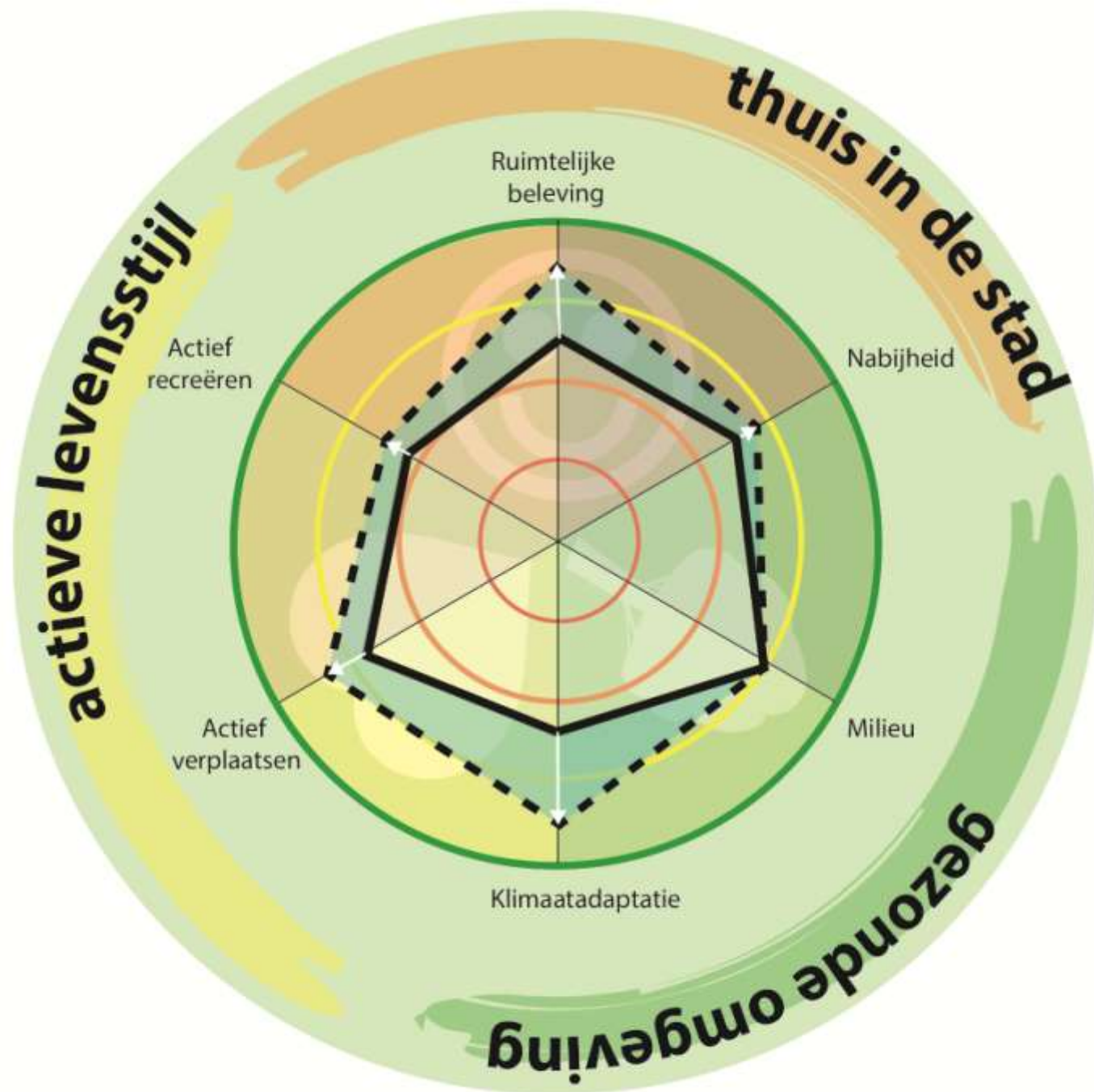
Werken met het instrument Gezonde Stad

Hoe meet je de Gezonde stad?

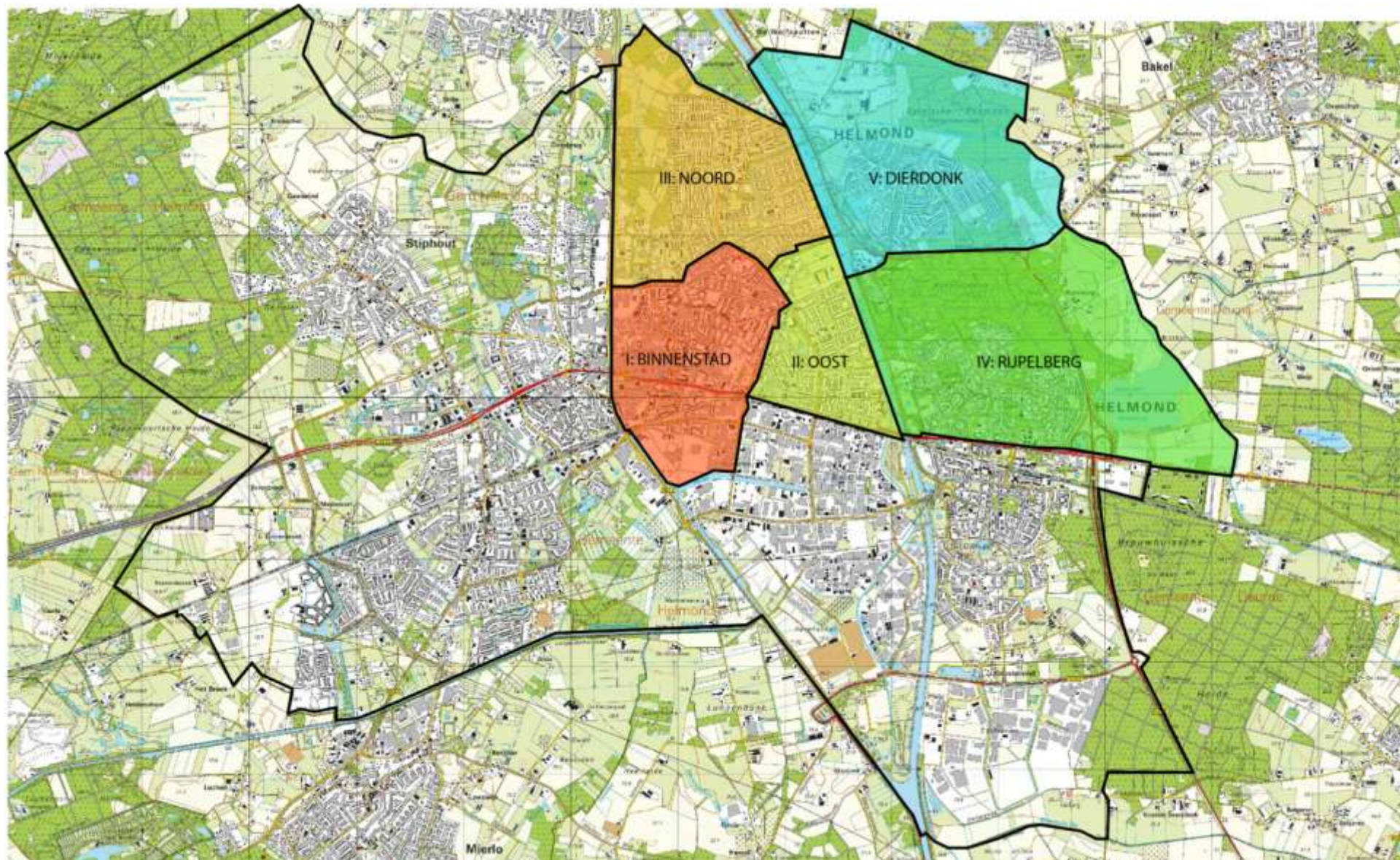

4 Bevindingen

Gezonde stad Helmond

Duurzame en gezonde stad Helmond

Vervolg?

- Aanpak twee buurten Annawijk en De Waart
- Gezonde maatregelen voorstellen en implementeren
- effect monitoren!!

Buurt De Waart krijgt opknapbeurt

foto.

De Helmondse wijk De Waart, welke achter de City Sporthal ligt is toe aan een flinke opknapbeurt. Er is jarenlang niets gedaan doordat de toekomstplannen onzeker waren.

Het was namelijk de bedoeling dat de wijk compleet op de schop ging en dat het centrum van Helmond een forse uitbreiding ging krijgen op deze locatie. Door de crisis is dit plan van de baan en moet er nu echt iets gedaan worden aan de verouderde wijk.

Buiten het opknappen van de wijk (ruim 150 woningen) komt er ook een plan voor de veiligheid, er zal extra politie ingezet gaan worden en de buurtpreventie zal naar een hoger niveau getild gaan worden. Vergeet niet dat bij het opknappen van de woningen natuurlijk ook de braakliggende terreinen rondom de Gaviolizaal en de City Sporthal meegenomen zullen gaan worden.

Meer informatie

Geertje de Kort

Programmamanager

Duurzame en gezonde stad

g.de.kort@helmond.nl

14 0492

Nicole van der Waart

Stedenbouwkundige

Adviseur Gezonde Stad

nicole.vd.waart@movares.nl

06 22631273

/allelichtenopgroen

@HelmondDuurzaam

www.allelichtenopgroen.nl

nieuwsbrief

/movares

@Movares

www.movares.nl